

Veelvoorkomende beoordelaarsvalkuilen

1 Halo-effecten

Bepaalde kenmerken van de student of het toetsresultaat worden overbelicht en hebben een onterechte invloed op de beoordeling van andere kenmerken.

Categorie	Toelichting	Voorbeeld
Halo-effect	Een gunstige indruk van een aantal vragen resulteert in een gunstige beoordeling van volgende vragen.	De student heeft de eerste vragen goed beantwoord, dus dan zal hij/zij de hele toets wel goed gemaakt hebben.
Horn-effect	De tegenhanger van het halo-effect; een negatieve indruk van een aantal vragen resulteert in een negatieve beoordeling van volgende vragen.	De student heeft de eerste vragen niet goed beantwoord, dus dan zal hij/zij de hele toets wel niet goed gemaakt hebben.
Eerste indruk	De beoordelaar baseert het eindoordeel op de eerste indruk van de student.	Dit is een serieuze student, dus hij/zij zal de toets wel goed gemaakt hebben.
Vormaspecten	De beoordelaar weegt vormaspecten mee bij de inhoudelijke beoordeling.	De student heeft netjes geschreven, dus hij/zij zal de toets ook wel goed gemaakt hebben.
Stereotypering	De beoordelaar baseert de beoordeling op (vermeende) eigenschappen van de student.	Een allochtone student kan nooit goed zijn in Nederlands.
Sympathie	De beoordelaar geeft een positieve beoordeling omdat het goed klikt met de student.	Ik gun deze student een goed cijfer.
Antipathie	De tegenhanger van sympathie; de beoordelaar geeft een negatieve beoordeling omdat er geen klik is met de student.	Ik gun deze student geen goed cijfer.

2 Beoordelings- en scoringstendenties

Grote verschillen tussen beoordelaars bij de beoordeling van de toets en het aantal punten dat aan antwoorden wordt toegekend.

Categorie	Toelichting	Voorbeeld
Signifisch effect	De beoordelaar beoordeelt subjectief of naar eigen inzicht. Beoordelaars nemen dezelfde kwaliteit waar, maar verschillen van mening over de wijze waarop de waargenomen kwaliteit moet worden beoordeeld.	Ik vind dit argument belangrijker dan de andere argumenten, dus hier ken ik meer punten aan toe.
Mildheid	De optimistische beoordelaar beoordeelt mild en geeft de student het voordeel van de twijfel. Deze beoordelaar let vooral op de sterke kanten van de student.	De student heeft het antwoord niet helemaal goed, maar de kern klopt dus ken ik alle punten toe.
Strengheid	De strenge beoordelaar let vooral op de zwakke kanten van de student en onthoudt vooral de fouten die de student maakt.	De student heeft het antwoord deels goed, maar omdat het belangrijkste deel ontbreekt ken ik geen punten toe.
Sequentie-effecten	Het beoordelen van een reeks studenten of toetsen kan ertoe leiden dat beoordelingsnormen verschuiven. Een matig antwoord wordt na een reeks nog zwakkere antwoorden als een verademing ervaren, waardoor het matige antwoord onterecht beter wordt beoordeeld. Het omgekeerde geldt ook: een matig antwoord wordt na een reeks sterke antwoorden als teleurstellend ervaren, waardoor het matige antwoord extra streng wordt beoordeeld.	Dit antwoord is veel beter dan de antwoorden die ik hiervoor heb gezien, dus ik ken veel punten toe.

3 Contaminatie-effecten

Oneigenlijke doeleinden vertroebelen het oordeel, bijvoorbeeld streng beoordelen uit statusoverwegingen, mild beoordelen uit piëteit of 'om maar van het gezeur af te zijn'.

Categorie	Toelichting	Voorbeeld
Statuseffect	De beoordelaar beoordeelt streng om het belang en de moeilijkheidsgraad van het vak te onderstrepen.	Ik beoordeel de oefentoets die de studenten maken streng om ze goed voor te bereiden op het tentamen.
Cumulatie van coulance	Inhoudseisen verschuiven naar inspanningseisen.	Deze student heeft hard gewerkt voor dit vak, dus ik geef deze student een voldoende voor de toets.
Projectie	Het eindoordeel wordt beïnvloed door de overeenkomst die de beoordelaar ziet tussen de student en zichzelf of tussen de student en een bekende.	Ik herken veel van mijn zoon in deze student. Ik beoordeel de student streng om hem/haar wakker te schudden, omdat dit bij mijn zoon ook zo werkt.
Zelfinconsistentie en verschuivende norm	Er treedt verschil op tijdens het nakijken: eerst streng en nauwkeurig, gevolgd door globale en coulante beoordeling en ten slotte globale en strenge beoordeling.	Na een aantal uur nakijken verlies ik 'zomaar' de norm uit het oog.
Slagingspercentage manipuleren	De beoordelaar wil voorkomen dat het slagingspercentage te hoog of te laag uitvalt.	Ik heb al veel onvoldoendes gegeven, dus om te zorgen dat niet een te groot deel van de studenten een onvoldoende haalt voor de toets, ga ik milder beoordelen.